

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

5 Vtrum propter alia crimina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Expoditur in c. Infames, c. qu. i. vbi inter alios sacrilegi infantes appellatur, & consequenter irregulares. Sed nunc non agimus de infamia, alioqui multa alia vitia numeranda essent, quæ ibi recensentur: sed agimus de propria pena talis criminis, & hæc ibi non ponitur, neque alicubi generatim, vt recte significauit Bern. Diaz cap. 37. vbi referens doctrinam Hostiensis, qui in Summ. tit. de Accusationibus, §. Qui sit effectus, dixit, sacrilegiū puniri pena depositionis; ipse ait, sacrilegium se habere multipliciter, & ideo considerandam esse speciem eius, quasi dicat, ex vi generis non habere definitam penam, omnibus speciebus communem, & Hostiensem, de sacrilegio, non distributivæ, sed indefinitæ seu de enormi aut grauissimo sacrilegio intelligendum esse. Quam doctrinam ego verissimam existimo, & præsertim quoad penam irregularetatis, in qua maxime argumentum à simili validum non est, sed videamus de singulis.

Primus a sacrilegi modus excluditur. C. Si quis, dist. 50. Primo ergo dicitur hæc irregularitas incurrī propter crimen vendendi res sacras, paramenta, calices, &c. Quæ videtur probabiliter colligi ex cap. Si quis Presbyter aut Diaconus, d. 50. Vbi de committente hoc delictum dicitur, Placuit in ordinatione Ecclesiastica non haberi. Quæ verba satis videntur irregularetatem indicare, Omnes tamen expositores locum illū intelligunt de quadam depositione accommodata delicto, nimirum, quia talis clericus remoueri debet ab administratione rerum Ecclesiasticarum. Vel etiam de depositione, aut suspensione ab ordine, si crimen tali pena dignum fuerit iudicio Episcopi, cui totū hoc negotium ibidem committitur.

Secundus modus reicitur. C. Si quis Episcopus, 27. qu. 1. Numeratur præterea sacrilegium turpis commisionis cum moniali, aut sacra virgine. Nam de clerico tale delictum committente dicitur in ca. Si quis Episcopus, 27. qu. 1. Deponatur, sicut de laico dicitur, Excommunicetur. Tamen & ex vi ipsius verbi, & ex comparatione dictarum penarum satis constat, illā non esse penam iure impositam, sed ab homine imponendam, atque adeo non esse irregularetatem, sed depositionem per hominem pronuntiandā. Quod etiam constat ex c. Si quæ monacharum, & c. Si quis r. a. pueris, eadē causā, & q. & late exponit Bernard. Diaz, c. 31. Ex verbo ergo, Deponatur, vt dixi, non bene colligitur irregularetas, alias innumeræ essent multiplicandæ, vt patet tota distinct. 50. cum aliis.

Tertius modus improbat. Et hoc vno verbo excluduntur plura alia exempla huius irregularetatis, quæ prædictus autor affert. Primum de Sortilegis, seu Magicis diuinatoribus ex 26. q. 3. per totam, vbi depositionis pena imponitur in ca. Si quis Episcopus, quauis enim Gratianus legat, suspensus, tamen correctiora exemplaria habent, depositus: & sic etiā Glossa interpretatur, & latius Bernard. Diaz, cap. 107. & Syluester verb. Superstitio, q. ii. vbi refert ex Archidiacono, quosdam dixisse, per hoc crimen etiam occultum contrahi irregularetatem, quam opinione ipse non reprobatur, sed reiicienda est, quia talis irregularetas non est in iure expressa. Refert etiam alios dixisse, saltem incurrī hanc irregularetatem quando tale delictum est publicum, quod ipse sequitur cum Bernard. in c. 2. de Sortilegis. Refert denique alios, qui hoc etiam negat, quorum sententia verior est, quia talis irregularetas nulli inuenitur. Et patet etiam ex c. 2. de Sortilegis, vbi clerico tantum suspensio vnius anni ab altaris ministerio in penam imponitur, idque non ipso iure, sed per hominem. Huc etiam spectat peccatum apostasiæ ad religionem, vel clericatū, quod irregularetatem inducere dicitur ex c. vlt. d. 50. cum Glossa quæ est proxime ante illud, verb. Apostas. Sed in eo textu tantum dicitur, apostatam à religione, durante eo statu, non esse ad ordines admittendum. An vero incurrat suspensionem si ita impenitens ordinetur, diximus supra. Et videri potest Syluester verb. Apostasia, q. 2. & verb. Dispensatio, nu. 20. vbi significat, hanc quidem esse irregularetatem, dispensat.

Fr. Suarez tom. 5.

A sabilem tamen à prælato religionis, ad quā apostata post penitentiam reducitur. Sed neque ibi talis potestas conceditur, neque alicubi, si ideo, si ex vi iuris communis ordinari potest, hoc est, quia non fuit factus simpliciter irregularis, sed durante statu apostasiæ: ita enim potest caput illud commodè intelligi, & fauet c. vlt. de Apostatis, si bene expendatur. Quā rem latius in opere de Religione tractamus.

B Aliud exemplum est de blasphemia, quod non est probabilius quam reliqua, nam iure antiquo depositionis pena imponebatur, vt patet ex c. Si quis, 22. q. 1. de qua pena, quando & quomodo adhibenda esset ab Ecclesiasticis iudicibus, tractant Hostiens. in Summa, tit. de Maledicis, §. Blasphemantes, panor. & alij in c. 2. de Maledicis. Bern. Diaz, c. 110. Nunc vero extat constitutio Concilij Constant. sub Leone X. sess. 9. vbi non imponitur clerico specialis pena ipso iure incurrenda, sed prius postulat. Vt sic cōuictus de crimine, & deinde pro prima & secunda vice leuiore pena imponitur, pro tertia vero priuandus dicitur omnibus beneficiis & dignitatibus, & inhabilis reddi ad similia in futurū: de ordinibus autem nihil dicitur: & pro laicis alia pena imponuntur, nulla facta mentione irregularetatis. Et quibus à fortiori patet idem dicendum esse de peccato periurij: nulla enim irregularetas pro eo fertur in iure, quamuis si clericus sit periurus in iudicio, & in alia causa, seu extra confessionē proprii delicti, reus sit penæ depositionis, non quidem ipso iure lata, sed ab Ecclesiastico iudice imponendæ, vt dicitur in cap. Cum non ab homine, de Iudiciis, & ex canone 25. Apostolorum in c. Presbyter, d. 35. In c. autem, De his, d. 50. dicitur de clericis, qui publice periuri sunt, à gradu suo decedant. Sed præterquam quod textus ille tantum est Rabani, iam supra diximus, verba familia recte intelligi de pena depositionis à pastoralis munere, vel etiam ab ordine, ab homine imponenda. Quod autē ibi dicitur de publico periurio ita puniendo, fortasse olim generatim & indistincte obseruabatur: nunc autem solum in periurio commisso in iudicio dicta pena locum habet: de qua legi potest Abbas in c. Querelam, de Iureiurando. Dec. in dict. c. Cum non ab homine, & Bern. Diaz c. Decius.

C 92. Alia ergo per iura extraiudicialia arbitrio Prælatorum punienda sunt. Et per hæc iudicari facile potest de similibus exemplis, quæ non sunt facile admitenda, sed examinanda iura, nam ex eis expendendo verba, sicuti exemplis adductis fecimus, facile constabit non esse sermonem de irregularetate: Erat autem satis graue & necessarium exemplū de sacrilegio; quod fragendo sigillum confessionis committitur: neque esset hic omittendum, nisi in superiori tomo in materia de penitentia tractatum fuisset.

SECTIO V.

Verum, propter alia crimina, vel statum eorum incurratur irregularetas.

E N quolibet crimine considerari potest, aut solum delictum semel commissum, aut consuetudo, vel frequentia eius, aut perseuerantia in illo per impenitentiam. Loquendo ergo de sola commissione criminis, generalis regula statui potest, nullum aliud crimen, præter pauca supra enumerata, & homicidium, sub quo mutilationem comprehendimus, irregularetatem inducere, quia pro nullo legitur in iure imposita, & qui exceptionem adhibuerit, tenetur textum expressum adducere, quod facere non poterit (vt opinor) id quod à fortiori patebit ex dicendis. Itaque, si cætera crimina per penitentiam deleantur, illa commississe non impedit ordinem susceptionem, aut executionem

Mum

neque

*Due regula
à Maiolo in
contrarium
statuta reii-
ciuntur.*

neque ad illam erit necessaria dispensatio, sed abso-
lutio, si forte habeant annexam censuram, ideoque
irregularitatem non inducunt. Contra hanc vero re-
gulam duas alias constituit Maiol. lib. 5. c. 12. in fine.
In priori ait committens quoduis capitale crimen
irregulare fieri, quia omne tale crimen inducit
infamiam, iuxta cap. 111. 6. quæst. 1. quo loco nomi-
nantur illa peccata, de quibus Apostolus ait, *Quonia,*
qui talia agunt, regnum Dei non consequentur, qualia
sunt omnia mortalia. Veruntamen nunc non agi-
mus de infamia, sed de irregularitate, quæ sit pœna
talisi criminis, quæ ibi non imponitur. Neque infamia
incurritur per quodcumque peccatum abso-
lute commissum, sed interueniente contumacia post
Ecclesiæ correctionem, ut ibi Torrecr. mata, & alij
Doctores aduertunt. Citantur etiam Concilium A-
garense, c. 50. & Concilium Aurelianense, c. 9. in quibus
clericis propter capitale crimen deponi iubetur.
Sed hoc etiam parum nos cogit, quia sæpe diximus
hoc satis non esse ad irregularitatem. Ad do, crimen
capitale ibi non significare quodlibet mortale: alio-
qui non statim sub disunctione adderet, *Qui capita-*
le crimen commiserit, aut cartham falsauerit, vel falsum
testimonium dixerit: cum hæc etiam peccata mortalia
sint. Capitale ergo dicitur, quod secundum leges
dignum est pœna capitalis, ut notant expositores in c.
Si Episcopus, d. 50. Huc vero spectat alia regula dicti
auctoris, scilicet, omnia peccata, quæ in lege veteri
erant capitalia, id est, morte digna, in noua inducere
irregularitatem. Solumque probat ex facto Grego-
rij, quod refert Ioannes Diaconus lib. 2. de Vita eius
cap. 16. Sed cum illud non contineatur in iure, non
sufficit ad irregularitatem inducendam, maxime
cum post Gregorium hoc sit in iure declaratum.

*Secunda ge-
neralis regu-
la.*

Secunda regula etiam generalis est, huiusmodi
crimina, quæ non habent in iure irregularitatem an-
nexam quando committuntur, non inducere illam
propter solam durationem seu impenitentiam talis
culpe. Probatur ex eodem principio, quia etiam
propter hanc durationem non legitur in iure irre-
gularitas imposita. Et declaratur in hunc modum:
nam vel hoc esset ex generali ratione status peccati
mortalis, & hoc non ut patet ex ratione facta, &
quia tempus talis durationis definiri non potest. Vel
esset ex statu in hac vel illa specie peccati grauioris,
& hoc etiam dici non potest, quia ubicumque ius im-
ponit irregularitatem propter aliquod crimen, non
fundatur in duratione eius, sed in sola commissio-
ne. ut patet in omnibus supra tractatis. Solent quidem
aliquando iura imponere pœnam contumacibus, &
perseuerantibus in peccato commissio, & sub hac
conditione, & non aliter: sed hoc faciunt in censuris
ferendis: in aliis vero pœnis nunquam considerant
solam permanentiam, sed vel commissio delicti
tantum, vel nouam iterationem, vel aliquid hu-
iusmodi: non est tamen dubium, quin irregula-
ritas pro delicto posset sic imponi, hæcenus vero
nullam inueni, quæ hoc speciali modo imposita sit:
si autem inueniretur, non propterea esset extendenda ad
alia delicta ratione similitudinis, sed sæpe dictum est.

Obiectio.

Dices, eum, qui est in statu peccati mortalis, esse
moraliter inhabilem ad quemcumque ordinem re-
cipiendum, vel exercendum, non solum ob natura-
lem conditionem ipsius peccati mortalis, sed etiam
ob speciale præceptum Apostoli 1. ad Thimoth. 3. O-
portet Episcopum irreprehensibilem esse, & de Diaconis,
Probenur primum, & sic ministrent, nullum crimen ha-
bentes, & ad Titum 1. Oportet Episcopum sine crimine esse:
dicitur autem sine crimine esse, non solum qui pec-
catum mortale nunquam commisit, sed etiam qui
in eo statu non permanet, verumque poenitentia com-
missi peccati egit, & ob eandem causam iam tunc dici
potest irreprehensibilis, licet antea fuerit reprehen-
sione dignus. Per crimen autem intelligunt Augu-
stinus tract. 41. in Ioan. & Beda ad Titum 1, quodlibet

*August.
Beda,*

A peccatum mortale: & refertur dist. 81. c. 1. ubi inul-
ta alia decreta de hac re leguntur. Et faciunt etiam
cap. ult. dist. 24. & c. 1. dist. 81. cum similibus, in quibus
deponendus dicitur, qui in aliquo graui crimine
esse conuincitur. Respondeo, de huiusmodi statu
tu in peccato mortali dupliciter nos loqui posse,
vel in sensu posposito (ut sic dicam) id est, quædiu
durat talis status: vel etiam si auferatur. Loquendo
hoc posteriori modo, certum est ex sola duratione
status peccati mortalis, ut sic, non nasci irregula-
ritatem, quæ maneat cessante tali statu per poeniten-
tiam, & aliquam dispensationem requirit, nullum
enim extat ius, in quo talis irregularitas fudari pos-
sit. Loquor autem per se, nam, si inde generetur ali-
qua infamia, quæ est aliud caput irregularitatis, illud
est accidentarium, aliter ipsi malo subuenien-
dum est, ut postea dicturi sumus. At vero conside-
rando peccatum quamdiu durat, sic dici potest po-
nere impedimentum ordinibus suscipiendis, & exer-
cendis, non canonico iure inuentum, sed diuino, & natu-
rali. An vero dicendum sit maius impedimentum
quam irregularitas, Maiolus lib. 5. cap. 1. absolute
affirmat: fortasse propter maiorem malitiam: tamē
quatenus facilius auferri potest, dici potest minus.
Item quantum ad obligationem non recipiendi or-
dines, vel eis non utendi. Nam recipere primam
tonsuram in mortali peccato, forte non est nouum
peccatum mortale: cum irregularitate autem esse
opinor. Similiter subdiaconum uti officio suo in pec-
cato mortali, non est nouum mortale: cum irre-
gularitate autem erit, iuxta supra dicta, & in tertio To-
mo de Sacramentis in genere. Ratio vero differen-
tiæ est, quia irregularitas directe & quasi ex proprio
instituto continet hanc prohibitionem: peccatum
vero non ita directe, sed solum ratione cuiusdam
indecentiæ, quæ extra ministerium & receptionem
sacramentorum regulariter non censetur adeo gra-
uis. Vnde q. Maiol. supra lib. 5. ca. 1. nu. 2. ait, etiam qui in
peccato mortali, etiam occulto, aliquid de suo ordi-
ne exerceat, etiam si solum tangat eas res, quæ sine
ordinibus tangi non possunt, nouum peccatum mor-
tale committere: hoc (inquam) per exaggerationem
dictum videtur, cum nullo iure, vel positio, vel
naturali, probari possit, licet Syluester, & alij Sum-
mistæ interdum ita loquantur, de quo videri pos-
sunt dicta tertio Tomo, Disputation. 16. sectione ter-
tia. Ad testimonium ergo Diui Pauli respondetur, per
illa verba non induxisse nouum præceptum poeniti-
uum, sed explicasse quod per se debitum est iusti-
tati Ecclesiastici ordinis ac ministerij, ideoque ex il-
lis verbis non colligi speciale irregularitatem.
Alia vero iura canonica præcipiunt obseruari hoc ip-
sum diuinum ius, aut naturale, & pœnas imponit
transgressoribus illius, non tamen addunt speciale
irregularitatem, nisi in casibus supra numeratis.
Tertia regula esse potest, nullum fieri proprie
irregulare propter frequentiam; vel consuetudi-
nem committendi mortale aliquod crimen. Itaque
ubi peccatum semel commissum non habet in iure
irregularitatem adiunctam, propter solam frequen-
tiam vel consuetudinem non adiungitur illi, quia
oportet hoc ipsum esse in iure expressum, quod
tamen non fit. Et quidem si consuetudo peccandi
sit occulta, regula est recepta sine controuersia, ut
fortiori patebit ex dicendis. De peccato autem pub-
lico est nonnulla dubitatio. Nam aliqui sentiunt,
clericum publicum peccatorem contrahere specia-
lem irregularitatem, ita ut etiam post paratam poe-
nitentiam non possit absque dispensatione ad supe-
riorem ordinem ascendere, vel in proprio ministerio
re. Quod saltem in quibusdam grauioribus crimi-
nibus depositione dignis affirmat Nauarrus ca. 25.
Summe numer. 73. & cap. 27. numer. 154. & numer.
248. & 249. ex cap. vltim. de Temporibus ordinat.
In quam sententiam videtur etiam inclinare Maiolus

Speculat. Ius lib. quint. cap. prim. numer. sexto, & latius cap. 12. per totum, ubi affert Speculatorem tit. de Dispensatione, §. *Iuxta*, & citat plura decreta, vt cap. *Testimonium*, de Testibus cum Glossa, & cap. *De his vero*, & cap. *Sacerdotes*, 50. distinction. & capit. *Si quis Presbyter*, 15. quæstion. octau. & ibidem hoc extendit ad crimina non ita graua, sed mediocria, si publica sint per euidentiam facti, vel per confessionem, aut per sententiam iudicalem, iuxta cap. *Quæstum*, de Tempor. ordin. Vel etiam per publicam infamiam, quæ per purgationem canonicam auferri non potuit. Hæc tamen omnia non constanter affirmat, sed post varia, quæ generatim dicuntur ab autoribus, concludit nihil certum posse in generali dici, nisi ad particularia descendatur. Atque hoc ego verissimum censeo. Opinor igitur, in eo casu non incurri propriam irregularitatem, propter quam sit necessaria dispensatio post peractam penitentiam, seclusa infamia, de qua postea dicemus. Hoc probō, quia nullo iure probatur talis irregularitas.

Improbatur Etenim in citato cap. ult. de Tempor. ord. in primis non est sermo de criminibus in genere, sed de quatuor in particulari, scilicet, homicidio, periurio, adulterio, & falso testimonio. Deinde, excepto homicidio prout ibi etiam excipitur, propter alia non imponitur irregularitas, neque incurri supponitur, neque aliquid aliud impedimentum canonicum, vt supra probaui Disputatione 31. sect. quart. sed solā supponitur, propter huiusmodi crimen publicum posse clericum, qui tale crimen publice commisit, impediri ab usu ordinum, in quo ius Prelatorum Ecclesiæ, & prouidentia ab eis adhibenda declaratur, non vero speciale impedimentum ipso iure incurrendum imponitur. Multo autem minus probant alia iura. Nam in dict. c. *Testimonium*, non agitur de criminibus, quæ inducunt irregularitatem: sed de his, quæ sufficiunt, vt testimonium alicuius in iudicio non admittatur: quidquid autem de illis sit, nullum argumentum à simili hic admittimus. Solum possunt similia iura deferuire ad explicandum quando, & quomodo ex illis contrahatur infamia, & ratione illius irregularitas. Cap. autem, *De his*, in superiori sect. expositum est, quia nec propriam legem, sed Rabani sententiam, nec verbum, quod indicet penam ipso facto impositam, continet. Cap. autem, *Sacerdotes*, quod potius de suspensione loquitur in dicta sectione de Suspensione late tractatum est. Vbi etiam exposuimus cap. ultim. 15. quæstion. 8. quod ad hoc etiam allegari solet. Caput tamen penultimum seu, *Si quis presbyter*, quod supra citatum est, in primis non est Martini Papæ, sed sumptum ex canonicis Martini Episcopi Bracharen. Deinde in eo non fertur aliqua pena ipso iure, sed ponitur modus, quo puniendus est Presbyter, vel Diaconus, qui subtrahendo peccatum prius commissum, ordinem suscepit. Cum autem ibi dicitur, *Si peccauerit*, intelligendum videtur non de quolibet peccato (quia incredibile est quodcumque peccatum ante ordinationem commissum tam seuerè puniri) sed de peccato quod suscipiendis ordinibus impedimentum affert. Vnde in Concilio Neocæsariensi cap. 9. ex quo videtur Martinus decretum illud sumpsisse, dicitur, *Si corpore prius peccauerat*, &c. & de aliis peccatis secundum veriorum translationem subditur, *Nam reliqua peccata plurimi censuerunt per manus impositionem posse tolli*, ac si diceret, non impediunt ordinationem, si de illis penitentia agatur. Peccatum autem corporu, sine dubio est aliquis lapsus carnis, & communiter exponitur de fornicatione ex capit. *Qui a misit*, 15. q. 8. nam fortasse olim simile peccatum commissum etiam ante ordinationem presbyterij, vel Diaconatus, puniebatur postea in clerico continente tale delictu, vel de illo conuicto. Sed hoc non est nunc in usu, neque ex tali pena propria irregularitas colligi potest. Quapropter, sicut supra dixi non incurri suspensionem.

Ca. Testimonium, de Testibus.

Ca. Si quis Presbyter, 15. q. 8.

A nem propter huiusmodi peccatum publicum, vt, v. g. concubinatum, vel aliquid huiusmodi ita in presenti sentio non incurri irregularitatem, nisi vel ratione infamie, de qua item dicemus, vel propter aliquod speciale ius, quod solum in delictis supra tractatis inuenitur.

Non omitam tamen aduertere, Maiorem in lib. 5. fere per 40. capita enumerare quam plurima peccata, quæ irregularitatem inducunt. Sed de nullo id satis probat, præter ea: quæ tractauimus, loquendo de propria & canonica irregularitate: sed ingerendum quodlibet impedimentum peccati, aut scandali, & alia huiusmodi, quæ natura sua reddunt illicitum usum ordinum, vocat irregularitates. Sæpe etiam quodlibet censuræ impedimentum irregularitatem appellat, sæpiusque suspensionem, aut depositionem etiam ab homine imponendam, neque amplius probant iura quæ adducit. Quod posset facile ostendere discurrendo per singula tamen obuiandam prolixitatem id omitimus, præsertim cum ex multis exemplis in superioribus tractatis facile sit de cæteris ferre iudicium.

DISPUTATIO XLIV.

De irregularitate quæ contrahitur ex delicto homicidij voluntarij.

C VPLEX est hominis occisio, vnā iniusta, altera iusta, & prior esse potest voluntaria vel directe, vel indirecte tantum. Illa ergo quæ & iniusta, & directa voluntate fit, retinuit nomen voluntarij homicidij: quæ autem non ita voluntaria est, dicitur casualis, habetque aliquam rationem homicidij, si indirecte saltem voluntaria sit: quod si contingat esse omnino inuoluntariam, dicitur simplex occisio hominis mere casualis, nam homicidium absolute, peccaminosum actum significare solet. Voluntaria vero hominis occisio duplici titulo potest esse iusta, scilicet ratione defensionis, aut publicæ potestatis & causæ. Vnde quadruplex confurgit hominis occisio seu materiale homicidium, scilicet voluntarium, casuale, defensuum, punitiuum, & ex omnibus confurgunt irregularitates, quæ hic sigillatim tractandæ sunt, propter connexionem quam inter se habent: simulque de mutilatione dicemus, quia eiusdem speciei est, licet imperfecte illam participet.

SECTIO I.

Quæ voluntas in presenti materia necessaria sit ad homicidium voluntarium.

S Vpponimus ex homicidio voluntario contrahi irregularitatem, id enim passim habetur in iure, dist. 50. & tit. de Homicidio, per multa capita. Vt autem modus huius irregularitatis intelligatur, explicare oportet, quæ voluntas, & quæ actio ad voluntarium homicidium iuxta consuetudinem iuris sufficiat, hinc enim resolutio huius disputationis pendet, vt recte Caiet. notauit 22. quæst. 64. art. 7. In presenti ergo quæstione certum in pri-

Plurima sunt à dicto inter irregularitates nunc dicitur.

Regula 22. de homicidio.

Caiet. 22. quæst. 64. art. 7. In presenti ergo quæstione certum in pri-